

ხერთვისის ციხესთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა, ასპინძის მუნიციპალიტეტი

ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მიმოხილვა

რეგიონალური განვითარების მესამე პროექტი
დაფინანსებული მსოფლიო ბანკის მიერ

ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტი „ხერთვისის ციხესთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“ ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

- ძველი კარიბჭის რესტავრაცია-რეკონსტრუქცია;
- ადმინისტრაციის ოფისის, კაფისა და ვიზიტორთა საინფორმაციო ცენტრის მშენებლობა;
- წყალმომარაგების, ელ მომარაგებისა და საკანლიზაციო სისტემების მოწყობა, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის დამონტაჟება;
- საზოგადოებრივი ტუალეტის მშენებლობა და ავტო-პარკინგის მოწყობა;
- ხერთვისი ციხესთან მისასვლელი საავტომობილო გზისა და ფეხით მოსიარულეთა ბილიკის რეაბილიტაცია;
- ხერთვისი ციხესთან მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობა.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ასპინძის მუნიციპალიტეტში, სამხრეთ საქართველოში, თბილისიდან 253 კმ-ის, ხოლო ახალციხიდან 45 კმ-ის დაშორებით. ხერთვისის ციხე (X-XI საუკუნეები) არის ერთ-ერთი ყველაზე უძველესი ციხე-სიმაგრე საქართველოში, რომელიც მდებარეობს სოფელ ხერთვისში. ციხე დგას მაღალ გორაკზე მდინარეების მტკვრისა და ფარავნის შესართავთან. 2007 წლიდან, ხერთვისის ციხე შეტანილია იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის საცდელ სიაში. ქვე-პროექტი უკვე შეთანხმებულია საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

ქვე-პროექტის ფარგლებში განხორციელდება შემდეგი სამუშაოები:

ძველი კარიბჭის რესტავრაცია-რეკონსტრუქცია: ციხის აღმოსავლეთ კარიბჭე წარმოადგენს მთავარ შესასვლელს. ამჟამად, მისი მდგომარეობა მძიმეა და საჭიროებს რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციას. ამიტომ წარმოდგენილი ქვე-პროექტის ფარგლებში, დაგეგმილია კარიბჭის აღდგენა და ახალი მეტალის კარის დამონტაჟება. საპროექტო მასალების შემუშავებისას მხედველობაში იქნა მიღებული გასული საუკუნის 80-იანი წლებით დათარიღებული არსებული საარქივო მასალები. კარიბჭის რესტავრაციის გამოყენებული იქნება ბაზალტი და კირქვა.

კარიბჭეში ამოსულია გარგარის ხე, რომელიც აზიანებს ციხის გალავანსა და ამავე დროს წარმოადგენს ხელისშემშლელ ფაქტორს სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელებისთვის. შესაბამისად, პროექტი მოითხოვს აღნიშნული ხის მოჭრას. გამომდინარე იქიდან, რომ ციხის ტერიტორია რეგისტრირებულია სახელმწიფო საკუთრებად, ნებართვა ხის მოჭრაზე უნდა მიიღოს კონტრაქტორმა სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსგან.

ადმინისტრაციული ოფისის, კაფისა და ვიზიტორთა საინფორმაციო ცენტრის მოწყობა: ციხის ქვედა მხარეს არის ორი არსებული ისტორიული შენობა. ბილიკის ერთ მხარეს არის დანგრეული შენობა, რომელიც რეგისტრირებულია, როგორც კერძო საკუთრება (თუმცა ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს რაიმე სამუშაოების განხორციელებას აღნიშნულ შენობაზე). შენობის მოპირდაპირე მხარეს განთავსებულია ასევე ისტორიული შენობა, რომელიც რეგისტრირებულია, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ხოლო მოსარგებლეთა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო.

ამჟამად, შენობა არ ფუნქციონირებს. შენობა მოპირკეთებულია უხეში ზედაპირის მქონე ბაზალტის ქვით და აქვს ბანური ტიპის გადახურვა. საერთო ჯამში შენობის სტრუქტურა არის მძიმე მდგომარეობაში. ქვე-პროექტი ითვალისწინებს აღნიშნული შენობის რეაბილიტაციას (საერთო ფართობი- 186მ², სიმაღლე - 6 მ), შენობის ავთენტურობის შენარჩუნებას, ტურისტული ინფრასტრუქტურის, ტუალეტის, საინფორმაციო ცენტრისა და კაფის მოწყობას.

წარმოდგენილი ქვე-პროექტის თანახმად, დაგეგმილია შემდეგი სამუშაოების განხორციელება: არსებული ხის კარ-ფანჯრის რეაბილიტაციას და საჭიროების შემთხვევაში ახლის დამონტაჟება, სახურავზე არსებული მიწის ფენის მოხსნა და სახურავზე დეკორატიული ბალახის საფარის მოწყობა, არსებული დაზიანებული კიბის რეაბილიტაცია, მისი გადახურვისა და ხის მოაჯირებით აღჭურვა, შენობის შიგნით ხის იატაკის დაგება, ხოლო შენობის მიმდებარედ მოეწყობა დეკორატიული ბალახი (78 მ²).

შენობაში განთავსდება ვიზიტორთა ცენტრი (43 მ²), სათავსო (23.04მ²), კაფე (51.03მ² სამზარეულო(11მ²) და საპირფარეშო (8 მ²). საკანალიზაციო წყლების განტვირთვის მიზნით, კარიბჭესთან გალავნის გარეთ, მოეწყობა ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა (წარმადობა 10მ³/დ ლ), რომელიც განთავსდება მიწის ქვეშ და უხილავი იქნება

ვიზიტორებისთვის. გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება მდინარე ფარავანში და სრულიად უსაფრთხო იქნება გარემოსთვის.

მიწის ნაკვეთი, რომელზეც უნდა განთავსდეს გამწმენდი ნაგებობა, რეგისტრირებულია, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

ვიზიტორთა საინფორმაციო ცენტრისა და კაფეს წყლის მიწოდებისთვის, დაერთდება მოხდება შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მილებზე, რომელიც ახალციხე-ახალქალაქის საავტომობილო გზის გასწვრივ მდებარეობს. გამომდინარე იქიდან, რომ აღნიშნულ კომპანიას არ აქვს უფლება მიაწოდოს ნედლი წყალი ქლორირების გარეშე, ქვე-პროექტი ითვალისწინებს საქლორატორო შენობის მშენებლობას (საერთო ფართი- 13 მ², სიმაღლე- 3,6 მ), შენობას გარშემო ექნება მეტალის ლოზე და განთავსდება ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მიმდებარედ. მიწის ნაკვეთი, რომელიც განკუთვნილია საქლორატოროსა და წყლის რეზერვუარისთვის ამჟამად არ არის რეგისტრირებული. თუმცა, აღნიშნული მიწის ნაკვეთი არ არის ფორმალური თუ არაფორმალური კერძო მფლობელობაში ან სარგებლობაში. ამ ეტაპზე, მიმდინარეობს დარეგისტრირების პროცესი ასპინძის მუნიციპალიტეტი მიერ.

ადმინისტრაციული შენობა მდებარეობს საინფორმაციო ცენტრისგან ოდნავ მოშორებით და წარმოადგენს დაზიანებულ ისტორიულ შენობას (საერთო ფართი-54 მ², სიმაღლე- 4 მ). ქვე-პროექტი ითვალისწინებს აღნიშნულ შენობაში ხერთვისის ციხის ადმინისტრაციული ოფისის განთავსებას. ამგვარად, ქვე-პროექტის ფარგლებში მოხდება: ფასადის ქვის წყობის აღდგენა, შენობის სახურავზე ბალახის საფარის მოწყობა, დამონტაჟდება ახალი ხის კარ-ფანჯარა, შენობა და მისი მიმდებარე ტერიტორია გასუფთავდება მიწისგან(51 მ³) და მოეწყობა ბალახის დეკორატიული გამწვანება. შენობა რეგისტრირებულია, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ხოლო სარგებლობის უფლება აქვს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს.

შენობებისთვის ელექტრო ენერჯის მიწოდება მოხდება ტრანსფორმატორიდან, რომელიც განთავსებულია ციხის შესასვლელთან.

გამომდინარე იქიდან, რომ ხერთვისის ციხე წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს, არ არის მიზანშეწონილი გაზომომარაგების სისტემის მოწყობა. ამიტომ, საპროექტო შენობა აღიჭურვება ელექტროენერჯიაზე მომუშავე გათბობის სისტემით.

საზოგადოებრივი ტუალეტისა და პარკინგის სივრცის მოწყობა- ქვე-პროექტი ითვალისწინებს პარკინგის, ავტობუსის გაჩერებისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მშენებლობას (პარკინგის ფართობი - 505 მ², ავტობუსის გაჩერება- 70 მ², საზოგადოებრივი ტუალეტი- 12,5 მ², გამწვანების არეა- 80,6 მ²) ასპინძა-ვარძის საავტომობილო გზის მიმდებარედ, ხერთვისის ციხის სამხრეთ-დასავლეთით. მიწის ნაკვეთი, განკუთვნილი ავტობუსის გაჩერებისა და საზოგადოებრივი ტუალეტისთვის, რეგისტრირებულია, როგორც მუნიციპალური საკუთრება (დანართი #1).

საპროექტო მასალების თანახმად, პარკინგი გათვლილია 2 ავტობუსსა და 5 ავტომანქანაზე. აღნიშნული ტერიტორია არის შესაფერისი კარგი მანევრირებისა და ტრანსპორტის გაჩერებისთვის.

პარკინგთან ახლოს განთავსდება საზოგადოებრივი ტუალეტი (ფართი- 12,5 მ², სიმაღლე- 3,5 მ), რომელიც ასევე ადაპტირებული იქნება შეზღუდული შესაძლებლობების პირებისთვისაც. შენობისთვის განკუთვნილი ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა (წარმადობა 1.6 მ³/დღე) განთავსდება საპირფარეშოს უკანა მხარეს. გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება მდინარე მტკვარში. გაწმენდილ წყალს არ ექნება არავითარი უარყოფითი გავლენა არ ექნება გარემოზე, რადგან წყლის ტექნიკური მახასიათებლები არ აღემატება 2014 წლის 3 იანვრის # 17 რეზოლუციით დადგენილ ტექნიკური რეგულაციების დასაშვებ ნორმებს. მიწის ნაკვეთი, რომელიც განკუთვნილია გამწმენდი ნაგებობის განსათავსებლად, რეგისტრირებულია როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

საზოგადოებრივ ტუალეტს წყალი მიეწოდება ხერთვისის ციხესთან არსებული რეზერვუარიდან, ხოლო წყლის მიწები გაუყვება არსებულ გზას და არ გადაკვეთს კერძო საკუთრებას.

გამომდინარე იქიდან, რომ პარკინგის ტერიტორია და საზოგადოებრივი ტუალეტი მდებარეობს მდინარე მტკვრის გასწვრივ, ქვე-პროექტი ითვალისწინებს გაბიონის (სიგრძე 16მ, სიგანე -1 მ) მოწყობას ყორე ქვით და არსებული ნაპირსამაგრი კედლის რეაბილიტაციას.

პარკინგის ტერიტორია მოასფალტდება და მოხდება მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობა, კერძოდ დაიგება ბალახის ფენა (37 მ²), მოეწყობა გარე განათება, განთავსდება ხის სკამები (9 ცალი) და დეკორატიული ნაგვის ურნები (5 ცალი) და დაირგვება მარადმწვანე ბუჩქები.

ხერთვისის ციხესთან მისასვლელი გზისა და ბილიკის რეაბილიტაცია-სარეაბილიტაციო გზა იწყება ასპინძა-ვარძიის საავტომობილო გზიდან და იყოფა 3 ნაწილად. ქვე-პროექტი ითვალისწინებს გზის I და III მონაკვეთებზე (რომელიც უმეტესად განკუთვნილია საავტომობილო მოძრაობისთვის) მოეწყობა ასფალტ/ბეტონის საფარი, მაშინ როცა მეორე მონაკვეთი, განკუთვნილი ფეხით მოსიარულეებისთვის მოიკირწყლება ბუნებრივი ქვით -ბაზალტით. ხოლო, გზის გასწვრივ დაიგება დეკორატიული ბალახის საფარი.

ქვე-პროექტი ითვალისწინებს გზის გასწვრივ როგორც გარე განათების მოწყობას, ასევე ადგილობრივი მოსახლეობის ღობეების რეაბილიტაციას ბუნებრივი ბაზალტის ქვით. მოსახლეობისგან ქვე-პროექტის განხორციელებაზე, კერძოდ მათ საკუთრებაში არსებული ღობეების რეაბილიტაციაზე, სსიპ „საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდმა“ მიღო წერილობითი თანხმობები.

„ასპინძის მუნიციპალიტეტსა და საქართველოს მუნიციპალურ განვითარების ფონდს შორის დადებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების“ საფუძველზე ასპინძის მუნიციპალიტეტი იქნება პასუხისმგებელი პარკინგის, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის, საქლორატოროს, წყლის რეზერვუარისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მოვლა-პატრონობაზე. ხოლო, „საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსა და საქართველოს მუნიციპალურ განვითარების ფონდს შორის დადებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების“ საფუძველზე საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო იქნება პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული შენობის, ვიზიტორთა საინფორმაციო ცენტრისა და კაფეს მოვლა-პატრონობაზე.

გარემოსდაცვითი სკრინინგი და კლასიფიკაცია

(ა) ზეგავლენის დადგენა

აქვს თუ არა ქვე-პროექტს საგრძნობი ზეგავლენა გარემოზე?	ქვე-პროექტს აქვს მცირე უარყოფითი ზემოქმედება ბუნებრივ გარემოზე და სავარაუდოდ მას ექნება გრძელვადიანი დადებითი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე.
---	--

<p>რაში მდგომარეობს ქვე-პროექტის მნიშვნელოვანი დადებითი და უარყოფითი ზეგავლენა გარემოზე?</p>	<p>მოსალოდნელია, რომ ქვე-პროექტს ექნება დადებითი გრძელვადიანი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, ვინაიდან ხერთვისის კომპლექსთან მოეწყობა ტურისტული ინფრასტრუქტურა, რაც გაზრდის მის ტურისტულ მიმზიდველობას. ტურისტების გაზრდილ ნაკადს ექნება დადებითი სოციალური ზეგავლენა დასაქმების შესაძლებლობების გაზრდის თვალსაზრისით. ქვე-პროექტის განხორციელება წვლილს შეიტანს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის და კულტურული მემკვიდრეობის სფეროს განვითარებაში.</p> <p>ქვე-პროექტის განხორციელება შექმნის ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმების შესაძლებლობას, რაც გაზრდის მათ შემოსავალს.</p> <p>ვინაიდან ქვე-პროექტი ხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის უშუალო სიახლოვეს, დიდია შემთხვევითი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის ალბათობა მიწის სამუშაოების დროს. ასეთ შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყონებლივ უნდა შეწყვიტოს მიწის სამუშაოები და აცნობოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს. ფონდი თავს მხრივ აცნობებს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მომდევნო ქმედებებზე. სამუშაოს გაგრძელება მოხდება მას შემდეგ, რაც კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო მისცემს კონტრაქტორს ნებართვას.</p> <p>მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელია, რომ იქნება მოკლევადიანი: სარეაბილიტაციო და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად მოსალოდნელია რომ გაიზრდება მტვერის და გამონახოლქვის ემისიები სამშენებლო მექანიზმების და ტრანსპორტის ოპერირების გამო, გაიზრდება ხმაურისა და ვიბრაციის დონე ფონურთან შედარებით, მოსალოდნელია სხვადასხვა ტიპის სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, ასევე, ტრანსპორტის მოძრაობის შეფერხებები.</p> <p>ასპინძის მუნიციპალიტეტის წერილის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების დროს წარმოშობილი სამშენებლო ნარჩენები და ზედმეტი გრუნტი უნდა განთავსდეს მუნიციპალიტეტის მიერ მითითებული ორი მიწის ნაკვეთიდან ერთ-ერთზე სოფელ თმოგვში,</p>
--	---

	<p>10 კმ-ის დაშორებით საპროექტო ტერიტორიიდან (იხ. დანართი 1). კონტრაქტორი იქნება პასუხისმგებელი შემდეგში ნარჩენებისა და ზედმეტი გრუნტის მოსწორებაზე.</p> <p>სამშენებლო მასალების ტრანსპორტირებამ და მძიმე ტექნიკის ინტენსიურმა მოძრაობამ შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი მოსახლეობისა და ვიზიტორების შეწუხება.</p> <p>ოპერირების ეტაპზე, უნდა მოხდეს წარმოქმნილი მყარი ნარჩენებისა და საკანალიზაციო წყლების გავლენის სათანადო მართვის გზით გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის შემცირება. შესაბამისად, ქვე-პროექტი ითვალისწინებს საზოგადოებრივი ტუალეტისთვის და კაფესთვის ბიოლოგიური გაწმენდის ნაგებობის დამონტაჟებას და ასევე საპროექტო ტერიტორიაზე ნაგვის ურნების განთავსებას.</p> <p>ტურისტული ნაკადის ზრდამ შეიძლება გამოიწვიოს არაპირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა გარემოზე, როგორცაა ნარჩენების წარმოქმნის ზრდა, ვანდალიზმის რისკი და სხვა.</p>
<p>შესაძლოა ქვე პროექტს ქონდეს რაიმე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა ადგილობრივ თემებზე ან სხვა ზემოქმედების ქვეშ მყოფ ადამიანებზე?</p>	<p>პროექტის განხორციელებისას ფიზიკური და ეკონომიკური განსახლება მოსალოდნელი არ არის. ქვე-პროექტი ითვალისწინებს სარეაბილიტაციო გზის მიმდებარედ განთავსებული ადგილობრივი მოსახლეობის ღობეების რეაბილიტაციას ბუნებრივი ქვით- ბაზალტით. ადგილობრივმა მოსახლეობამ წერილობით განაცხადეს თანხმობა ქვე-პროექტის განხორციელებაზე და თავიანთ საკუთრებაში არსებული ღობეების რეაბილიტაციაზე.</p> <p>რაიმე ნეგატიური ზეგავლენა ადგილობრივ მოსახლეობასა და მათ ეკონომიკურ საარსებო წყაროზე არ არის მოსალოდნელი. ამასთანავე, მიმდებარე არ არიან ქუჩის მოვაჭრეებიც და შესაბამისად მათზე რაიმე ტიპის ზეგავლენა არ იქნება.</p> <p>ქვე-პროექტი ხელს შეუწყობს ტურისტული ნაკადების ზრდას, რაც დადებითად იმოქმედებს სოციალურ გარემოზე გაუმჯობესებს რა დასაქმების შესაძლებლობებს და გაიზრდება შემოსავლები, როგორც სამშენებლო სამუშაოების დროს, ასევე მის შემდგომაც.</p> <p>ბუნებრივ გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენა, რომელიც აღწერილია ზემოთ, იქნება მოკლევადიანი და</p>

	<p>შემოფარგლული ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილით.</p> <p>სარეაბილიტაციო სამუშაოებს მნიშვნელოვანი სოციალური ზეგავლენა, როგორცაა ადგილობრივი დემოგრაფიული სტრუქტურის შეცვლა, ახალი დასახლებების გაჩენა, ინფექციები რისკი მოსალოდნელი არაა.</p>
--	---

(ბ) შემამსუბუქებელი ზომები

<p>განხილული იქნა თუა რა პროექტირებისას ქვე-პროექტის ალტერნატივები?</p>	<p>კარიბჭის რეაბილიტაციისთვის პროექტის შემუშავებისას, არსებული საარქივო მასალები, დათარიღებული გასული საუკუნის 80-იანი წლებით, იქნა შესწავლილი და გათვალისწინებული.</p> <p>ტურისტული ინფრასტრუქტურა ადაპტირებული იქნება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის .</p> <p>პროექტის შემუშავებისას განხილვის საგანი იყო გზისა და ბილიკის რეაბილიტაცია.</p> <p>შემოთავაზებული პირველი ალტერნატივის მიხედვით, საავტომობილო გზა და ფეხით მოსიარულეთა ბილიკი უნდა მოპირკეთდეს ბუნებრივი ქვითა და ადგილობრივი კლდოვანი რელიეფის მქონე ქვით.</p> <p>ხოლო მეორე ალტერნატივის მიხედვით, საავტომობილო გზაზე უნდა დაიგოს ბეტონის საფარი, ხოლო ფეხით მოსიარულეებისთვის განკუთვნილ გზაზე მოიკირწყლება ბუნებრივი ქვით.</p> <p>გამომდინარე იქიდან, რომ გზა დაყოფილია 3 მონაკვეთად, საიდანაც ორი მათგანი განკუთვნილია საავტომობილო მოძრაობისთვის და ერთი ფეხით მოსიარულეებისთვის. შეირჩა მეორე ალტერნატივა.</p>
---	---

	<p>ამგვარად, ქვე-პროექტის ფარგლებში, გზის პირველ და მესამე მონაკვეთებზე (რომელიც განკუთვნილია საავტომობილო მოძრაობისთვის) დაიგება ბეტონის საფარი, ხოლო ფეხით მოსიარულეების ბილიკის მოიკირწყლება ბუნებრივი ქვით- ბაზალტით.</p>
<p>რა შემარბილებელი ღონისძიებებია განსაზღვრული?</p>	<p>სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული ნეგატიური ზემოქმედების შერბილება ადვილად იქნება შესაძლებელი: სამშენებლო მოედნის დემარკაციით, ტრანსპორტის მართვით, სამშენებლო მექანიზმების კარგი მოვლა-პატრონობით, დადგენილი სამუშაო საათების დაცვით, და ნარჩენების ორგანიზებული გატანით ოფიციალურად შეთანხმებულ ადგილზე.</p> <p>ასპინძის მუნიციპალიტეტის წერილის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების დროს წარმოშობილი სამშენებლო ნარჩენები და ზედმეტი გრუნტი უნდა განთავსდეს მუნიციპალიტეტის მიერ მითითებული ორი მიწის ნაკვეთიდან ერთ-ერთზე სოფელ თმოგვში, 10 კმ-ის დაშორებით საპროექტო ტერიტორიიდან (იხ. დანართი 1). კონტრაქტორი იქნება პასუხისმგებელი შემდეგში ნარჩენებისა და ზედმეტი გრუნტის მოსწორებაზე.</p> <p>მიწის სამუშაოების დროს არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყონებლივ უნდა შეწყვიტოს სამუშაოები და მიაწოდოს ინფორმაცია მუნიციპალური განვითარების ფონდს, რომელიც, თავის მხრივ, დაუყონებლივ აწვდის ინფორმაციას კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს. სამუშაოების განახლება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროდან წერილობითი თანხმობის მიღების შემდგომ.</p> <p>ტურისტული ინფრასტრუქტურულიდან საკანალიზაციო წყლებით მდინარის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით მოეწყობა საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა და მოხდება მისი შესაბამისი ექსპლუატაცია.</p>

<p>წინა მსგავსი ქვე-პროექტების განხორციელებიდან მიღებული რა გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული პროექტირებისას?</p>	<p>მსგავსი პროექტების განხორციელებით მიღებული გამოცდილების საფუძველზე, პროექტი ითვალისწინებს არა მარტო ახალი შენობის მშენებლობას, ასევე ვიზიტორებისთვის დასასვენებელი ადგილის მოწყობას, მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობას და ინდივიდუალური კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის დამონტაჟებას. შენობა ადაპტირებული იქნება უნარშეზღუდულ პირებზე.</p>
<p>იყვნენ თუ არა ჩართულნი დაინტერესებული თემები? ქვე-პროექტის პროექტირებისას სათანადოდ მოხდა თუ არა მათი ინტერესებისა და ცოდნის გათვალისწინება?</p>	<p>მუნიციპალური განვითარების ფონდი, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან ერთად, გამართავს გარემოსდაცვითი მიმოხილვის სამუშაო ვერსიის საჯარო განხილვას ადგილობრივ მოსახლეობასთან, სამშენებლო სამუშაოებზე ტენდერი გამოცხადებამდე.</p>

D) კატეგორიზაცია და დასკვნა

სკრინინგის შედეგებზე დაყრდნობით,

ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა, როგორც გარემოსდაცვითი კატეგორია:

A

B

C

გარემოსდაცვითი სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვე-პროექტი უარყოფილია
2. ქვე-პროექტი მიღებულია

რისკების შეფასების საფუძველზე, ქვე-პროექტი საჭიროებს:

1. გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის შევსებას მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის
2. გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვას, გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გეგმის შემუშავების ჩათვლით

სოციალური სკრინინგი

ინფორმაცია სოციალური ზემოქმედების სკრინინგისათვის		კი	არა
1	ინფორმაცია ქვეპროექტების ობიექტების მფლობელობის და კუთვნილების სტატუსის შესახებ არის ხელმისაწვდომი და სარწმუნო? (სკრინინგი ვერ დასრულდება ზემოხსენებულის მოპოვებამდე)	✓	1
2	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ხელმისაწვდომობის შეზღუდვას სამეურნეო რესურსებზე, როგორცაა მიწა, სამოვარი, წყალი, კომუნალური მომსახურება, საჯარო სივრცე ან სხვა რესურსებზე, რომლებზეც მოსახლეობა არის დამოკიდებული?		
3	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ცალკეული პირების ან ოჯახების განსახლებას ან მოითხოვს თუ არა მიწის ნაკვეთის/ნაკვეთების (მუდმივ ან დროებით საჯარო ან კერძო საკუთრებაში არსებულის) შესყიდვას?		✓
4	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მოსავლის, ხეხილის და შინამეურნეობის ინფრასტრუქტურის (როგორცაა დამხმარე ნაგებობები, ღობე, არხი, ბელელი, გარე საპირფარეშოები, სამზარეულო და ა.შ.) დროებით ან მუდმივ დანაკარგს?		✓
<p>თუ ზემოთ დასმულ ნებისმიერ კითხვაზე პასუხი არის „დიახ“ (გარდა პირველი კითხვისა) მაშინ უნდა ამოქმედდეს უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.12 არანებაყოფლობითი განსახლება, ხოლო შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.12 -ს და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტის მიხედვით.</p>			
კულტურული რესურსების უსაფრთხოების სკრინინგის ინფორმაცია		დიახ	არა
5	საჭიროებს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მიწის სამუშაოებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების სიახლოვეს?	✓	
<p>თუ პასუხი მე-5 კითხვაზე არის „დიახ“ , მაშინ გამოყენებული უნდა იქნას მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.11 - ფიზიკური კულტურული რესურსები და შემთხვევით აღმოჩენების განკარგვა უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.11-ით და გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტით განსაზღვრული პროცედურების შესაბამისად.</p>			

¹ხერთვისის ციხე, ტერიტორიაზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებთან ერთად, რეგისტრირებულია როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ხოლო სარგებლობის უფლება მინიჭებული აქვს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს. მიწის ნაკვეთები, განკუთვნილი პარკინგის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, ავტობუსის გაჩერების, წყლის რეზერვუარის, საქლორატოროსა და გამწმენდი ნაგებობების განთავსებისთვის, რეგისტრირებულია როგორც მუნიციპალური საკუთრება. წყლისა და კანალიზაციის მიწები მიუყვება არსებულ გზას და არ კვეთს კერძო საკუთრებას.

გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა და

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა

1. შესავალი

1.1 საფუძველი

საქართველოს მთავრობამ თხოვნით მიმართა მსოფლიო ბანკს მესამე რეგიონული განვითარების პროექტისთვის ფინანსური მხარდაჭერის (60 მლნ \$) თაობაზე. პროექტის საერთო ღირებულებაა 75 მლნ \$, მათ შორის 15 მლნ \$ აფინანსებს საქართველოს მთავრობა. ქვე-პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაციაა საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.

რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის მიზანს წარმოადგენს ინფრასტრუქტურული მომსახურებისა და ინსტიტუციონალური შესაძლებლობების გაუმჯობესება, სამცხე-ჯავახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარების მხარდაჭერით. მოსალოდნელია, რომ აღნიშნული კუთხით დაგეგმილი ქმედებები რეგიონის ადგილობრივ მოსახლეობას მოუტანს პირდაპირ სარგებელს: საჯარო ინფრასტრუქტურის საიმედოობის, ხელმისაწვდომობის და ხარისხის გაუმჯობესების, კერძო სექტორის ინვესტიციების მოცულობის გაზრდის, განახლებული კულტურული მემკვიდრეობის ადგილებსა და ქალაქებში გაყიდვების რაოდენობის გაზრდის (ტურიზმთან დაკავშირებული საწარმოები) გზით. საერთო ჯამში, მოსალოდნელია მოსახლეობის შემოსავლის ზრდა და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესება.

ქვე-პროექტი „ხერთვისის ციხესთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“ წარმოადგენს რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ნაწილს, რომელიც მომზადდება, განიხილება, დამტკიცდება და განხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის პოლიტიკების შესაბამისად.

1.2 ინსტიტუციონალური სტრუქტურა

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომლის მიზანია ხელი შეუწყოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ინსტიტუციონალურ და ფინანსურ შესაძლებლობათა გაძლიერებას, ადგილობრივ ინფრასტრუქტურასა და მომსახურებაში სახსრების ინვესტირებას, ადგილობრივი მოსახლეობის ძირითადი ეკონომიკური და სოციალური მომსახურების მდგრად საფუძველზე გაუმჯობესებას. მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაცია და პასუხისმგებელია მის ყოველდღიურ მართვაზე, გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების პოლიტიკის განხორციელების ჩათვლით.

მუნიციპალური განვითარების ფონდი ამზადებს და მსოფლიო ბანკს წარუდგენს რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ფარგლებში ქვე-პროექტების შეფასების ანგარიშებს, რომელთაც თან ერთვის ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების დოკუმენტები, როგორცაა გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გეგმასთან ერთად ან გარემოსდაცვითი

ღონისძიებების გეგმა, რომელიც მომზადებულია მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის გამოყენებით, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, განსახლების სამოქმედო გეგმა.

„ასპინძის მუნიციპალიტეტსა და საქართველოს მუნიციპალურ განვითარების ფონდს შორის დადებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების“ საფუძველზე ასპინძის მუნიციპალიტეტი იქნება პასუხისმგებელი პარკინგის, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის, საქლორატოროს, წყლის რეზერვუარისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მოვლა-პატრონობაზე. ხოლო, „საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსა და საქართველოს მუნიციპალურ განვითარების ფონდს შორის დადებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების“ საფუძველზე საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო იქნება პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული შენობის, ვიზიტორთა საინფორმაციო ცენტრისა და კაფეს მოვლა-პატრონობაზე.

1.3 კანონმდებლობა და ნორმები

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად (2008), ქვე-პროექტი არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას.

ქვე-პროექტი უნდა განხორციელდეს მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების შემდეგი დოკუმენტების შესაბამისად:

- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების უსაფრთხოების პოლიტიკა (OP/BP 4.01)
- ფიზიკური კულტურული რესურსების უსაფრთხოების პოლიტიკა (OP/BP 4.12)

აღნიშნული უსაფრთხოების პოლიტიკებისა და რეგიონული განვითარების მეორე პროექტის გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტის შესაბამისად, ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა B(+) კატეგორიად და საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვისა და გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის მომზადებას.

სამშენებლო კომპანიამ შპს „რესტავრატორები და კომპანია“ განახორციელა ქვე-პროექტი. საქართველოს კანონმდებლობისა და გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტის მოთხოვნების შესაბამისად, კონტრაქტორმა წარმოადგინა შემდეგი დოკუმენტები:

- შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“ და შპს „რესტავრატორები და კომპანია“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულება სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე.
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების წარმოების ნებართვა;
- ბაზალტის ქვის შესყიდვის ზედნადები.

2. ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტი „ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა საფარას მონასტერთან“ ითვალისწინებს შემდეგ სამუშაოებს:

- პავილიონისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მშენებლობა - მონასტრიდან 150 მეტრის დაშორებით, წყალმომარაგების, ელექტრომომარაგებისა და კანალიზაციის სისტემის მოწყობა ტურისტული ინფრასტრუქტურისთვის და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის დამონტაჟება;
- ძველი კარიბჭის და დეკორატიული კედლის რესტავრაცია-რეკონსტრუქცია, ბეტონის კიბის მოწყობა საფარას მონასტერთან;
- სამონასტრო კომპლექსის საცალფეხო ბილიკის დასაწყისში მდებარე არსებული ძველი ფარდულის (საერთო ფართობი - 56,7მ²) მოწყობა.

ქვე-პროექტის ტერიტორია მდებარეობს ახალციხის მუნიციპალიტეტში, სამხრეთ საქართველოში, 215 კმ-ის დაშორებით თბილისიდან 7 კმ-ის ახალციხიდან. ქალაქი ახალციხიდან საფარას მონასტრამდე არის გრუნტის გზა, რომელიც გადის სოფელ ღრელში. აღნიშული გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარეობს რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ფარგლებში.

ქვე-პროექტი ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

- **პავილიონისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მშენებლობა:** წარმოდგენილი ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია სამონასტრო კომპლექსიდან 150 მ დაშორებით ერთ სართულიანი პავილიონისა (18,8 მ²) და საზოგადოებრივი ტუალეტის (22,9 მ²) მშენებლობა. პავილიონი და ტუალეტი განთავსდება ერთ შენობაში, რომელიც მოპირკეთდება ადგილობრივი ქვის მასალით, ასევე გამოყენებული იქნება ხის დეკორატიული ელემენტები, გადახურვა მოეწყობა აგურისფერი მეტალო-კრამიტით. საზოგადოებრივ ტუალეტში მოეწყობა სივრცე უნარშეზღუდული პირებისთვის. გზისა და პავილიონის განთავსებისათვის შერჩეული ტერიტორიის დონეთა გათანაბრების მიზნით საჭირო იქნება ოდნავ შემალღებული ბაქნის მოჭრა (60-80 სმ). ტერიტორიაზე, რომლის ფართობი იქნება 150 მ² დაიგება ასფალტი და განთავსდება პავილიონი. პავილიონი წყლით მომარაგდება მონასტრის ტერიტორიაზე არსებული რეზერვუარიდან, რომელიც თავის მხრივ, მარაგდება მუნიციპალური წყალმომარაგების სისტემით. გზის მარცხენა მხარეს მიწის ქვეშ, საკანალიზაციო წყლების გაწმენდის მიზნით მოეწყობა ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა

(წარმადობით 8მ³/დღეში), რომელიც შესამჩნევი არ იქნება ტურისტებისთვის. ნაგებობიდან გამოსული გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება ახლო მდებარე ხევში. შენობის ელექტრომომარაგება მოხდება სამონასტრო კომპლექსის მიმდებარედ არსებულ ტრანსფორმატორიდან.

ტერიტორია, სადაც დაგეგმილია ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის, ტურისტული პავილიონისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა, წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებას. ხოლო, წყლისა და კანალიზაციის მიწები განთავსდება საფარას მონასტერთან მისასვლელი გზის გასწვრივ.

- **ძველი კარიბჭისა და დეკორატიული კედლის რეაბილიტაცია და ბეტონის კიბის მოწყობა:** წარმოდგენილი ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია მონასტერში შესასვლელი კარიბჭის რეაბილიტაცია. მონასტერში შესასვლელი კარიბჭის რეაბილიტაციის პროექტი შემუშავებისას გათვალისწინებული იქნა არსებული საარქივო მასალები, მათ შორის გასული საუკუნის 70-იან წლებში მომზადებული სარესტავრაციო-აზომვითი მასალები. კარიბჭე ამჟამად შედგება სამანქანე ლითონის ჭიშკრისა და ბუნებრივი ქვის კედელში მოქცეული ხის კარისგან. რომელიც არ წარმოადგენს ისტორიულ, ძველ ნაკეთობას და არის ძლიერ დაზიანებული. ქვე-პროექტის ფარგლებში აღდგება კარიბჭის ქვის კედელი, არსებული ხის კარი შეიცვლება ახლით, შესასვლელთან მოეწყობა ბეტონის კიბე, რომელიც მოპირკეთდება ადგილობრივი ქვით, მონასტრის შიდა ტერიტორიაზე არსებული გრუნტის გზა კარიბჭიდან მთავარ ტაძრამდე, მოპირკეთდება დეკორატიული ბეტონის ფილებით, მოხდება არსებული გარე განათების ლამპიონების დემონტაჟი და მოეწყობა ახალი ლამპიონები. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის მოეწყობა ახალი ჭიშკარი.

- **ძველი ფარდულის რეაბილიტაცია:** მონასტრის ტერიტორიაზე, საფეხმავლო გზის დასაწყისში მდებარეობს ძველი სამეურნეო დანიშნულების სათავსო. ქვე-პროექტის ფარგლებში აღდგება სათავსოს ფასადის კედლის ქვის წყობა, ხელახლა მოეწყობა ბანური გადახურვა, გრუნტის იატაკი მოპირკეთდება ადგილობრივი ქვით, დამონტაჟდება ხის კარი და ფანჯრები, მოეწყობა დახლები და თაროები. სათავსოში განთავსდება მაღაზია-სალონი, სადაც ვიზიტორებს საშუალება ექნებათ შეიძინონ საეკლესიო ნივთები და ადგილობრივი პროდუქტები.

3. არსებული გარემო

ქვე-პროექტის ტერიტორია მდებარეობს ახალციხის მუნიციპალიტეტში, სამხრეთ საქართველოში, თბილისიდან 215 კმ-ის და ახალციხიდან 7 კმ-ის მანძილზე.

საფარა წარმოადგენს შუა საუკუნეების ქართულ მონასტერს, რომელიც დაარსდა არა უგვიანეს 10-ე საუკუნისა და წარმოადგენს ეროვნული მნიშვნელობის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს. ტურისტებისა და პილიგრიმების ინტერესი აღნიშნული ადგილისადმი მაღალია და ამასთანავე, გააჩნია ტურიზმის განვითარების თვალსაზრისით დიდი პოტენციალი. ამჟამად, მუნიციპალური განვითარების ფონდი ახორციელებს სოფელი ღრელიდან საფარას მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაციას. გზის რეაბილიტაცია ხელს შეუწყობს ტურისტული ნაკადის მნიშვნელოვან ზრდას.

ამჟამად, მონასტრის მიმდებარედ არ არსებობს დამხმარე ინფრასტრუქტურა ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობისათვის, მაგალითად: საინფორმაციო ცენტრი, კვების ობიექტი, საპირფარეშო, რაც ასევე წარმოადგენს მნიშვნელოვან პრობლემას.

რეგიონში საშუალო წლიური ტემპერატურაა 9.0°C, იანვარში საშუალო ტემპერატურაა -3,8°C, ხოლო აგვისტოში - 20.0°C, ნალექების წლიური რაოდენობა 513 მმ.

ლანდშაფტი მოდიფიცირებულია ანთროპოგენური გავლენის გამო, აქ ვხვდებით სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებს.

საპროექტო არეალის გეოლოგიურ-ინჟინრულმა შესწავლამ აჩვენა, რომ ქვე-პროექტის ტერიტორია და მისი მიმდებარე არეალი სტაბილური და დამაკმაყოფილებელი გეოლოგიურ-ინჟინრული თვალსაზრისით.

ადგილი, სადაც ვიზიტორებისთვის განკუთვნილი პავილიონი უნდა განთავსდეს მდებარეობს მონასტერთან მისასვლელი გზის მარჯვენა მხარეს. მას ესაზღვრება ტყე და კლდოვანი ფერდობით. სწორედ ამ ადგილას განთავდება საკანლიზაციო წყლების გამწმენდი ნაგებობა, საიდანაც გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება გზის მარცხენა მხარეს მდებარე ხევში.

ადგილობრივი მოსახლეობა, საფარას მონასტერთანდ ყველაზე ახლოს ცხოვრობს სოფელ ღრელში 6 კმ-ის მანძილზე, რომელიც ეკუთვნის ახალციხი მუნიციპალიტეტს. მოსახლეობის ძირითად შემოსავალს წარმოადგენს: სოფლის მეურნეობა, მცირე ბიზნესი (საცხობი, სამშენებლო კომპანიები), გადამამუშავებელი საწარმოები.

საფარას სამონასტრო კომპლექსი შედის ახალციხისა და ტაო-კლარჯეთის ეპარქიაში. სამონასტრო კომპლექსი მოიცავს სხვადასხვა ეპოქის ისტორიული მონუმენტების ჯგუფს. აქ არის საერთო ჯამში 9 ეკლესია, მათ შორის წმინდა საბას ტაძარი არის ცენტრალური. უძველეს ნაგებობას წარმოადგენს ღვთისმშობლის მიძინების ეკლესია თარიღდება მეათე საუკუნით. მოგვიანებით, წმინდა საბას ეკლესია აიგო მის გვერდით 13-14 საუკუნეებში. სამრეკლოც ამავე პერიოდშია აგებული. შესასვლელში, კლდის პირას არის წმინდა სტეფანეს სამლოცველო, ერთნავიანი ტაძარი გუმბათის გარეშე. მარცხენა მხრიდან კლდე ქმნის ფართო პლატფორმას, სადაც განთავსებულია წმინდა საბას სახელობის ეკლესია გარშემორტყმული სხვა პატარა ზომის ეკლესიებით: სამხრეთიდან მიძინების ტაძარი, აღმოსავლეთიდან წმ. დიმიტრის სახელობის მომცრო ზომის ეკლესია და ჩრდილო -აღმოსავლეთიდან იოანე ნათლისმცემელისა და წმ. გიორგის ეკლესიებია.

სამონასტრო კომპლექსი ასევე მოიცავს საცხოვრებელ სახლებს, სასახლეს, კოშკებს, კელიებსა და სხვადასხვა ტიპის ნაგებობებს, რომელიც განთავსებულია ფერდობის სხვადასხვა სიმაღლეზე. საფარას მონასტერი, როგორც სამცხის თავადების რეზიდენცია, იყო რეალური ციხე-სიმაგრე ერთ დროს. დასავლეთით, მონასტრის ტერიტორიის ყველაზე მაღალ ადგილას, შემორჩენილია ძველი ციხე-სიმაგრის ნანგრევები.

ამჟამად, მონასტრის შესასვლელი კარიბჭე, რომლის რეაბილიტაციაც იგეგმება ქვე-პროექტის ფარგლებში დაზიანებული და მოძველებულია. კარიბჭის ქვის წყობა არის გამოფიტული და დარღვეული. შესანახი ფარდული მდებარეობს ეკლესიამდე მისასვლელი გზის დასაწყისში. შენობას უკანა მხრიდან ეკვრის კლდე. სტრუქტურული თვალსაზრისით შენობა კარგ მდგომარეობაშია, ფასადს თუ არ ჩავთვლით.

4. პოტენციური ზეგავლენის ანალიზი

4.1 სამშენებლო ფაზა

4.1.1 სოციალური ზეგავლენა

- სოციალური საკითხების ზოგადი მომიხილვა: სოციალურ გარემოზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოსალოდნელი არ არის.
- განსახლების საკითხები: ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს კერძო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთების შესყიდვას, არ არის მოსალოდნელი პერმანენტული ზეგავლენა კერძო ან იჯარით გაცემულ სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე.

- **დასაქმების შესაძლებლობის შექმნა:** მოსალოდნელია შეზღუდული და დროებითი დადებითი ზეგავლენა მშენებლობის ფაზაში და მცირე ოპერირების ფაზაში.
- **ხმაურთან, გამონაბოლქვთან და ვიბრაციასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის საკითხები:** შეზღუდული და დროებითი.
- **სატრანსპორტო მოძრაობის დარღვევა:** ქვე-პროექტთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობების შედეგად, დროებით შეიზღუდება ადგილობრივი სატრანსპორტო მოძრაობა.
- **უსაფრთხოება და წვდომა:** ქვე-პროექტის ფარგლებში სამუშაოების მიმდინარეობისას შეიზღუდება სარეაბილიტაციო ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიებზე მისასვლელი და არ ემუქრება საფრთხე არც ტრანსპორტის მოძრაობას და არც ფეხით მოსიარულეებს.

4.1.2. კულტურულ მემკვიდრეობაზე ფიზიკური ზეგავლენა

ქვე-პროექტით გათვალისწინებულია მცირე მოცულობის სამუშაოების განხორციელება უშუალოდ მონასტრის შიდა ტერიტორიაზე, როგორცაა შესასვლელი კარიბჭის რეაბილიტაცია, მთავარ ტაძრამდე მისასვლელი გზის მოპირკეთება და ძველი სამეურნეო დანიშნულების სათავსოს რეაბილიტაცია. რეაბილიტაციის პროექტის შემუშავებისას გათვალისწინებული იქნა საარქივო მასალები, მათ შორის გასული საუკუნის 70-იან წლებში ჩატარებული სარესტავრაციო-აზომებითი ნახაზები.

სამშენებლო სამუშაოების დროს ფიზიკურ კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზემოქმედების რისკები მინიმალურია და დაკავშირებულია სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციისას წარმოქმნილ ხმაურთან, მტვერთან, ვიბრაციასთან და გამონაბოლქვთან. ასევე, მაღალია არქეოლოგიური ძეგლების ესთეტიკურ ღირებულებაზე და სტილზე ზეგავლენის რისკი. სავალდებულოა კონტრაქტორთან ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების დაწყებამდე, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს მიერ გაიცეს შესაბამისი ნებართვა. ასევე, აუცილებელია მშენებლობის დროს სამუშაოების ზედამხედველობა.

ოპერირების ფაზაში გაზრდილი ტურისტული ნაკადის გამო მოსალოდნელია არაპირდაპირი ზემოქმედება, როგორცაა ნარჩენების წარმოქმნის ზრდა, ვანდალიზმი.

4.1.3 გარემოზე ზეგავლენა

ნიადაგის დაბინძურება

ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოებით ნიადაგის დაბინძურების პოტენციური წყაროები შეიძლება იყოს:

- დიზელის საწვავი, ზეთები, სამუხრუჭე სითხე, ანტიფრიზი (დაღვრა/გაჟონვა მანქანა/დანადგარებიდან);
- ცემენტი, ბეტონი და სხვა დამაბინძურებლები;

- სამშენებლო ნარჩენები (შესაფუთი მასალები, ქვები, ხრეში, ცემენტის, ბეტონის, ხის და სხვა მასალების ნარჩენები).

წყლის დაბინძურება

წყლების დაბინძურება შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა წყაროებიდან:

- საწვავის, ზეთების ან სხვა სახიფათო ნივთიერებების დაღვრა, განსაკუთრებით საწვავით გამართვის ან მანქანა-დანადგარების შეკეთების სამუშაოების დროს;
- ექსკავაციის შედეგად წარმოქმნილი შლამიანი წყლებით;
- სანიაღვრე წყლებში არსებული შლამით;
- მანქანა-დანადგარების გარეცხვისას;
- დაბინძურებული მიწის ან გრუნტის წყლების ზემოქმედებით;
- ზედაპირულ და/ან გრუნტის წყლებზე ქლორის შემცველი ნარჩენი წყლით, რომელიც წარმოიქმნება ახლად დამონტაჟებული წყალმომარაგების სისტემის დეზინფექციის შედეგად.

მოსალოდნელია დაღვრების სწრაფი ჩადინება წყლის ობიექტებში, რის შემდეგაც ძნელი იქნება დაბინძურების ლოკალიზება, და გაიზრდება ქვემო დინებაში უფრო დიდი ფართობის დაბინძურების რისკი. ამიტომ მნიშვნელოვანია ლოკალიზების ღონისძიებების დაუყოვნებლივ გატარება წყლის დაბინძურების რისკის წარმოქმნის შემთხვევაში.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შემდგომ გამომავალი გრუნტი წვიმიან ამინდში შეიძლება ჩაირეცხოს სამუშაოების განხორციელების ადგილიდან.

ჰაერის დაბინძურება და ხმაური

ჰაერის დაბინძურების სავარაუდო ზეგავლენა მცირეა. ჰაერის დაბინძურება შეიძლება გამოიწვიოს მანქანა-დანადგარების მოძრაობამ/მუშაობამ ქვე-პროექტის ტერიტორიაზე და მასალების/ნარჩენების ტრანსპორტირებისას. ზემოქმედების წყაროები შეიძლება იყოს:

- მიმღე ტექნიკის მუშაობით გამოწვეული ხმაური და ვიბრაცია;
- გამონაბოლქვი (სატრანსპორტო საშუალებებიდან, ბულდოზერებისაგან, ექსკავატორებისაგან);
- მტვერი;
- მასალების მოწოდების/ტრანსპორტირების შედეგად წარმოქმნილი გამონაბოლქვი.

სამშენებლო ნარჩენები

ინერტული სამშენებლო ნარჩენები

სამშენებლო სამუშაოებისას მოსალოდნელია შემდეგი სახის ინერტული სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა:

- არსებული შენობის დაშლისა და საძირკვლის მოწყობის შედეგად წარმოქმნილი ინერტული ნარჩენები, როგორცაა ზედმეტი გრუნტი, ქვები, ბეტონი, აგური და ლითონი;

- არასახიფათო ნივთიერებებით დაბინძურებული ნიადაგი;
- შესაფუთი მასალები;
- სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენები ტურისტული ინფრასტრუქტურის სამუშაოების წარმოებისას;
- ბუნებრივი მასალა (მიწა, კლდე).

სახიფათო სამშენებლო ნარჩენები

მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მანქანა-დანადგარების ტექნიკური მომსახურების სამუშაოების შედეგად, როგორცაა:

- თხევადი საწვავი;
- ზეთები, ჰიდრავლიკური სითხე;
- ქიმიურ ნივთიერებების, მაგ. ანტიფრიზი;
- დაბინძურებული ნიადაგი;
- გაჟონვის საწინააღმდეგო მასალები, რომლებიც გამოყენებული იქნა ზეთისა და ქიმიური ნივთიერებების შესაწოვად;
- მანქანის/ძრავის ფილტრის კარტრიჯები;
- ზეთიანი ტილოები, ნახმარი ფილტრები, დაბინძურებული ნიადაგი და ა.შ.

ტრანსპორტთან დაკავშირებული ზეგავლენა

შესაძლოა ადგილი იქნეს შემდეგი სახის ზეგავლენებს:

- ხმაურის და ვიბრაციის გაზრდა;
- სატრანსპორტო საცობების წარმოქმნა,
- ჰაერის დაბინძურება გამონახობლქვით,
- გზების ატალახება;
- ტრანსპორტის საწვავით გამართვის ან ტექნიკური მომსახურების დროს დაბინძურება.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაკარგვა მისი მოჭრის გამო

ნიადაგის საფარის ზედა ფენის დანაკარგებს მისი მოჭრის შედეგად შეიძლება ადგილი ექნეს მისი არასწორის შენახვისა და რეკულტივაციის შედეგად გადარეცხვის გამო.

4.2 ოპერირების ფაზა

მუზეუმის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული პოტენციური ზეგავლენა შესაძლებელია იყოს შემდეგი:

- ტურისტების გაზრდილი ნაკადის გამო ნარჩენების წარმოქმნისა და ხმაურის გაზრდა;

- საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ სატრანსპორტო მოძრაობის გაზრდა, რის გამოც შესაძლოა გაიზარდოს გამონაბოლქვი და ხმაური, ასევე წარმოიქმნას უსაფრთხოების პრობლემა.
- სალოცავებში ვიზიტები შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს ადგილობრივი ტრადიციებს და / ან რელიგიური მრწამსს;
-

დადებითი სოციალური ზეგავლენა უკავშირდება რაიონში ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაზრდას, რასაც დასაქმების მხრივ დადებითი გავლენა ექნება ადგილობრივი მოსახლეობაზე.

5. გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, ასევე კულტურულ მემკვიდრეობაზე, მოსალოდნელი ზეგავლენის გათვალისწინებით მომზადდა გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა. გარემოსდაცვითი მიმოხილვა და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა არის კონტრაქტის ნაწილი და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის განხორციელება სავალდებულოა კონტრაქტორისათვის.

კონტრაქტორს მოეთხოვება:

1. სამშენებლო მასალის შექმნა მხოლოდ ლიცენზირებული მომწოდებლისგან.
2. თუ კონტრაქტორს სურვილი აქვს მასალა მოიპოვოს კარიერიდან ან მდინარის კალაპოტიდან (ვიდრე ეს მასალები შეისყიდოს სხვა მომწოდებლისგან), მაშინ მან ინერტული მასალების ამოღებაზე უნდა მოიპოვოს ლიცენზია.
3. თუ კონტრაქტორს სურს ამუშაოს თავისი ასფალტის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოიპოვოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა.
4. თუ კონტრაქტორს სურს აამუშაოს საკუთარი ბეტონის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოამზადოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს აღწერის ტექნიკური ანგარიში და შეათანხმოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან.
5. სამშენებლო ნარჩენები უნდა განთავსდეს უახლოეს მუნიციპალურ ნაგასაყრელზე წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე. უნდა მოხდეს ნარჩენების განთავსების თაობაზე ჩანაწერების წარმოება, როგორც სათანადო მართვის დამამტკიცებელი საბუთი.
6. თუ კონტრაქტორს სამუშაოების შედეგად წარმოექმნება 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი ან ნებისმიერი ოდენობით სახიფათო ნარჩენი წლის განმავლობაში, მომზადებული უნდა იქნეს და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარედგინოს დასამტკიცებლად კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა, დანიშნული უნდა იქნეს გარემოსდაცვითი მმართველი და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების

დაცვის სამინისტროს წარედგინოს ინფორმაცია მის შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ შესაბამისად.

7. ჩამდინარე წყლების გამწმენდი უნდა მოეწყოს ისე, რომ გაწმენდილი წყლის ხარისხი შეესაბამებოდეს „საწარმოო და არასაწარმო ობიექტების ჩამდინარე წყლების ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩაშვების ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნებს, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის #17 დადგენილებით.

დაცული უნდა იქნეს GOST და SNIP ნორმები.

სამშენებლო კომპანიამ შპს „რესტავრატორები და კომპანია“ განახორციელა ქვე-პროექტი. საქართველოს კანონმდებლობისა და გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტის მოთხოვნების შესაბამისად, კონტრაქტორმა წარმოადგინა შემდეგი დოკუმენტები:

- შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“ და შპს „რესტავრატორები და კომპანია“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულება სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე.
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების წარმოების ნებართვა;
- ბაზალტის ქვის შესყიდვის ზედნადები.

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
წინა-სამშენებლო ფაზა			
ზოგადი პირობები	საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის მოთხოვნების შეუსრულებლობა	<p>კონტრაქტორის მიერ მოპოვებული უნდა იქნეს შემდეგი ნებართვები/ლიცენზიები და მათი ასლები წარმოდგენილი უნდა იქნეს მგფ-ში:</p> <ul style="list-style-type: none"> - შეთანხმება ნარჩენი გრუნტის განთავსების ადგილზე; - ინერტული მასალების მოპოვების ლიცენზია; - ასფალტის წარმოების გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა; - გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა იმ სამშენებლო მასალების წარმოებაზე, რომელიც განეკუთვნება ეკოლოგიური ექსპერტიზისადმი დაქვემდებარებულ საქმიანობას; - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში, რომელიც შეთანხმებულია გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან; 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		- შეთანხმება საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე უახლოეს ნაგავსაყრელზე.	
ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირება დაგეგმილ საქმიანობაზე	მსოფლიო ბანკისა და საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შეუსრულებლობა	- კონტრაქტორმა სამშენებლო ტერიტორიაზე უნდა განათავსოს საინფორმაციო ბანერი. ბანერზე განთავსებული უნდა იქნეს ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ მგფ-ში, ზედამხედველ კომპანიასა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტში, რომელსაც ადგილობრივმა მოსახლეობამ შესაძლოა მიმართოს გარემოსდაცვითი და სოციალურ საკითხებთან დაკავშირებით საჩივრის არსებობის შემთხვევაში. ბანერი დამზადებული უნდა იყოს ამინდის	მშენებელი კონტრაქტორი,

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		უარყოფითი პირობებისადმი გამძლე მასალისაგან. ბანერზე წარწერები განთავსებული უნდა იქნეს ქართულ და ინგლისურ ენებზე.	
გარემოსდაცვითი ღონისძიებების განხორციელების სტრუქტურა	ქართული კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის მოთხოვნებთან შეუსაბამობა, მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე	<ul style="list-style-type: none"> - ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვაზე და EMP-ის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა - მუშახელის ტრეინინგი ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებებზე - გარემოზე ზემოქმედების შესარბილებლად საჭირო აღჭურვილობის უზრუნველყოფა 	მშენებელი კონტრაქტორი
მშენებლობის ფაზა			
სამშენებლო სამუშაოები, მათ შორის: - ობიექტის ტერიტორიის მომზადება - მიწის სამუშაოები	ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება	<ul style="list-style-type: none"> - მანქანა-დანადგარები უნდა იყოს გამართულ მდგომარეობაში, რომ არ მოხდეს მუშა-ხელისა და ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხება გამონაბოლქვით. უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების რეგულარული ტექნიკური მომსახურება, გაუმართაობის გამო გამონაბოლქვის გაზრდის თავიდან ასაცილებლად. 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
<ul style="list-style-type: none"> - - შენობა-ნაგებობების მოწყობა - სამშენებლო ტექნიკის ექსპლოატაცია - სატრანსპორტო ოპერაციები 		<ul style="list-style-type: none"> - დიზელის ძრავები რეგულარულად უნდა შემოწმდეს და შეკეთდეს ემისიების მინიმალური მიზნით. ყველა მანქანა-დანადგარი ასევე უნდა შეკეთდეს საჭიროებისამებრ, რათა უზრუნველყოფილი იყო მათი გამართული მუშაობა და პოტენციური ემისიების თავიდან აცილება; - სატრანსპორტო საშუალებების საწვავით გამართვა უნდა მოხდეს ისე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ემისიები (საწვავის შენახვისათვის არ უნდა იქნეს გამოყენებული ღია ავზები); - მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს დახურული ტრანსპორტით მტვერის წარმოქმნის შემცირების მიზნით. სამშენებლო ტერიტორია უნდა მოირწყას საჭიროებისამებრ; მუშები აღჭურვილი უნდა იქნენ პერსონალური დაცვის საშუალებებით; - დემონტაჟის სამუშაოების დროს ტერიტორია უნდა დატენიანდეს ან დამონტაჟდეს მტვერის შემაკავებლები; 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი უნდა იყოს წარმოქმნილი ნამსხვრევებისაგან; - მიწის სამუშაოები უნდა შეჩერდეს ძლიერი ქარის დროს; - სამშენებლო მასალები და ყრილები უნდა იქნეს გადახურული; - მოჭრილი/ამოღებული გრუნტი უნდა იქნეს დასაწყობებული შესაბამისად; - აკრძალულია სამშენებლო მასალების ან ნარჩენების დაწვა, - აკრძალულია მანქანების და მძიმე ტექნიკის დაუტვირთავი მუშაობა. - ტერიტორიის რეკულტივაცია უნდა მოხდეს სამუშაოების დასრულებისთანავე. 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელება	<ul style="list-style-type: none"> - მასალების გადაზიდვისას ტრანსპორტის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნეს შეზღუდული დასახლებულ ადგილებში უსაფრთხო დონემდე; - უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების პერიოდული ტექნიკური კონტროლი და შეკეთება საჭიროებისამებრ; - სატრანსპორტო ოპერაციები უნდა განხორციელდეს მხოლოდ დღის საათებში - ტექნიკის უქმი სვლა არ უნდა იყოს ნებადართული. გამოყენებული უნდა იქნეს შესაბამისი მაცუჩები; - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მანქანა-დანადგარების გამართული მუშაობა. 	მშენებელი კონტრაქტორი
	ნიადაგის საფარის დაზიანება	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ტერიტორია და მისასვლელი გზები უნდა იქნეს მონიშნული სამუშაოების დაწყებამდე; - სამუშაო ტერიტორიის საზღვრები უნდა იქნეს დაცული სამუშაოების განხორციელების დროს; - სამუშაო უბნებიდან ნიადაგის საფარის მოხსნა (შეძლებისდაგვარად) და დასაწყობება შემდგომი გამოყენების მიზნით უნდა მოხდეს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>ტექნიკური რეგლამენტის (2014) მოთხოვნების შესაბამისად</p> <p>ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არაუმეტეს 2 მეტრი სიმაღლის გროვებად, რომლის გვერდის დახრილობის კუთხე არ აღემატება 45⁰-ს. ნიადაგის დასაწყობების ადგილის შერჩევასა და გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:</p> <p>დასაწყობების ადგილი ისე უნდა იყოს შერჩეული, რომ არ მოხდეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის ჩამოშლა, დატკეპუნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად, ასევე დაბინძურება სხვა მასალებით.</p> <p>ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა გამოყოფილი უნდა იქნეს გრუნტისაგან (ნიადაგის ქვედა ფენისაგან);</p> <p>ნიადაგის დასაწყობება უნდა მოხდეს ისე, რო არ იყოს წყლით წარეცხვის/დატბორვის საფრთხე;</p> <p>დაუშვებელია ნიადაგის დასაწყობება მდინარიდან/წყლის ნაკადებიდან 25 მეტრზე ნაკლებ მანძილზე, ადგილმდებარეობის ტოპოგრაფიის თავისებურების გათვალისწინებით;</p>	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>დაუშვებელია ნიადაგის საფარის მოხსნა ძლიერი წვიმის დროს;</p> <p>დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ქვე-პროექტის ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის სამუშაოების დასრულებისთანავე. საჭიროებიდან გამომდინარე უნდა მოხდეს მიწის საფარის მოსწორება, რეკულტივაცია, და ბუნებრივი მცენარეული საფარის სწრაფად აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება.</p> <p>საჭიროების შემთხვევაში კონტრაქტორმა უნდა განახორციელოს დასაწყობებული ნიადაგის ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებები, როგორცაა ეროზიის საწინააღმდეგო საფარის მოწყობა, ზედაპირის დატკეპნა და/ან დაგრუნტვა. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული უნდა იქნეს წყლის ნაკადით ჩარეცხვისაგან ბერმების ან მისი ექვივალენტის მოწყობით გროვების ირგვლივ, საჭიროებისამებრ.</p> <p>- დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის სამუშაოების დასრულებისთანავე.</p>	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>გრუნტის ქვედა ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არა უმეტეს 3 მ სიმაღლის გროვებად, რომელთა გვერდების დახრილობის კუთხე არ აღემატება 60⁰-ს. ამასთან, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:</p> <ul style="list-style-type: none"> - დასაწყობების ადგილი იმგვარად უნდა იქნეს შერჩეული, რომ არ მოხდეს მისი დატკეპუნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად ან დაბინძურება სხვა მასალებით; - გრუნტი გამოყოფილი უნდა იქნეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისაგან. 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	წყლისა და ნიადაგის დაბინძურება	<ul style="list-style-type: none"> - პერსონალის უზრუნველყოფა ტუალეტებითა და აბაზანებით და წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების ცენტრალიზებული ჩაშვება საკანალიზაციო სისტემაში, თუ ეს შესაძლებელია ან დროებითი ნაგებობების მოწყობა - ტექნიკის გამართულობის უზრუნველყოფა - ტექნიკის საწვავით გამართვა მხოლოდ სათანადოდ აღჭურვილი საწვავმზიდებით, ამასთან სავალდებულოა წყვეთმემკრებების გამოყენება - ტექნიკის საწვავით გამართვა და ტექ. მომსახურება მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ უბანზე, სადაც მოხსნილია ნიადაგი და მოწყობილია ხრეშოვანი საფარი, ზეთები, საწვავი და გამხსნელები დასაწყობებული უნდა იქნეს მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში, საწვავის, ზეთებისა და გამხსნელების დასაწყობება არ უნდა მოხდეს კულტურული მემკვიდრეობის ადგილის სიახლოვეს; - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს სამშენებლო მასალების სათანადოდ დასაწყობება სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - სახიფათო ან ტოქსიკური მასალები დროებით განთავსებული უნდა იქნეს უსაფრთხო კონტეინერებში შესაბამისი წარწერით (შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები). სამშენებლო მოედანზე ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაღვრის შემთხვევაში შემკავებელი მასალები (სორბენტები, ქვიშა, ნახერხი); - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს დაღვრის დაუყოვნებლივ გაწმენდა, დაბინძურებული ნიადაგის/ გრუნტის ტერიტორიიდან გატანა; - არ უნდა მოხდეს ცემენტის ან ბეტონის ნარჩენების ჩარეცხვა/ჩაყრა ნებისმიერ წყლის ობიექტში. - სამუშაოების დასრულებისთანავე უნდა მოხდეს ტერიტორიის გაწმენდა სამშენებლო ნარჩენებისგან. 	
	გარემოს დაბინძურება მყარი და თხევადი ნარჩენებით	<ul style="list-style-type: none"> - აკრძალულია ნარჩენების დაწვა; - არ უნდა იქნეს გამოყენებული ტყვია შემცველი საღებავები; - სხვადასხვა სახის ნარჩენები (სახიფათო, სამშენებლო, საყოფაცხოვრებო) უნდა შეგროვდეს სეპარირებულად. ნარჩენების 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>დროებითი განთავსებისათვის უნდა იქნეს გამოყოფილი სპეციალური ადგილი და განხორციელდეს დაბინძურების საწინააღმდეგო ღონისძიებები;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ინერტული ნარჩენები და ჭარბი გრუნტი უნდა განთავსდეს ვანი მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ გამოყოფილ ტერიტორიაზე (იხ. დანართი 8); - სახიფათო და ტოქსიკური ნარჩენები უნდა განთავსდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება მათი შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები; აკრძალულია სახიფათო ნარჩენების უკონტროლო განთავსება სამშენებლო ტერიტორიაზე. სახიფათო ნარჩენები უნდა მოთავსდეს გაჟონვისაგან დაცულ კონტეინერში რათა თავიდან იქნას აცილებული დაღვრა და გაჟონვები; სახიფათო ნარჩენების გადაცემა უნდა მოხდეს ასეთი ნარჩენების მართვაზე ლიცენზიის მქონე კომპანიისთვის, მასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე; - ნებისმიერი სახის სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენი ტერიტორიიდან გატანილი უნდა იქნეს ხშირად; 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - ნარჩენების განკარგვის შესახებ უნდა იწარმოებოდეს დოკუმენტაცია, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მისი სათანადოდ განკარგვის მტკიცებულება. 	
	<p>ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული - ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით - ტრანსპორტის მოძრაობის სიხშირე უნდა იქნას შეზღუდული 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>
	<p>მოსახლეობის და პერსონალის ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების რისკები</p>	<p>სამშენებლო ადგილი უნდა იქნეს სათანადოდ დაცული და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის დარეგულირებული. ეს მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგ ღონისძიებებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - გზის მაჩვენებლების, გამაფრთხილებელი ნიშნების, ბარიერების განთავსებას. სამშენებლო ტერიტორია იქნება მკაფიოდ შესამჩნევი, 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>ბოლო პოტენციური რისკების შესახებ მოხდება საზოგადოების გაფრთხილება.</p> <ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ადგილები და ყველა თხრილი უნდა იქნეს შემოღობილი და სათანადოდ დაცული უნებართვო შესვლისაგან, განსაკუთრებით ბავშვებისთვის; - უნდა მოეწყოს სათანადო განათება და განთავსდეს უსაფრთხოების ნიშნები; <p>მოხდება სამუშაო საათების ადგილობრივ სატრანსპორტო მოძრაობის სქემასთან მორგება, მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში ან პირუტყვის გადაადგილების დროს.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული - ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	კერძო საკუთრებაში არსებული ქონების დაზიანება	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის გადაადგილება მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარის შეზღუდვა - მიყენებული ზიანი სრულად უნდა იქნეს ანაზღაურებული კონტრაქტორის მიერ 	მშენებელი კონტრაქტორი
	კონფლიქტი ადგილობრივ მოსახლეობასთან ან სხვა ზემოქმედების ქვეშ მყოფ პირებთან	<ul style="list-style-type: none"> - მოსახლეობასთან შეხვედრა (საჭიროების შემთხვევაში) - საჩივრების მიღება და მათზე რეაგირება 	მშენებელი კონტრაქტორი
პროფესიული ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების რისკები		<ul style="list-style-type: none"> - სამუშაოების დაწყებამდე მუშახელის ინფორმირება მოსალოდნელი რისკების შესახებ და ინსტრუქტაჟი შრომის უსაფრთხოების წესებთან დაკავშირებით, ზემოხსენებული უზრუნველყოფილი უნდა იქნას სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე და მათი მსვლელობისას - პერსონალის საჭირო პირადი დაცვის საშუალებების (მაგ, ჩაფხუტები, ხელთათმანები, სხვა) მომარაგება და მათი სწორედ გამოყენება - ტექნიკის ექსპლოატაციისას უსაფრთხოების უზრუნველყოფა 	მშენებელი კომპანია

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - გამაფრთხილებელი ნიშნების განთავსება მაღლი რისკის უბნებზე - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და ხმაურის ზემოქმედების შესამცირებლად რეკომენდირებული ღონისძიებების გატარება 	
	<p>ზემოქმედება კულტურულ მემკვიდრეობაზე</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტერიტორიის დასუფთავება და რეკულტივაცია სამშენებლო სამუშაოების დასრულებისთანავე - სამუშაოების შეჩერება მიწის სამუშაოებისას არქეოლოგიური ობიექტის ან არტეფაქტების აღმოჩენის შემთხვევაში, კულტურის და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ინფორმირება აღმოჩენის შესახებ და საქმიანობის განახლება მხოლოდ სათანადო ნებართვის მიღების შემდეგ 	<p>მგფ, მშენებელი კონტრაქტორი</p>
ექსპლუატაციის ფაზა			
<p>ახლად აშენებული ტურისტული ინფრასტრუქტურის ექსპლუატაცია</p>	<p>გარემოს დაბინძურება მყარი ნარჩენებით და ჩამდინარე წყლებით</p>	<ul style="list-style-type: none"> - სანაგვე ურნების განთავსება ობიექტის ტერიტორიაზე - მყარი ნარჩენების რეგულარულად გატანა მუნიციპალიტეტის საყოფაცხოვრებო ნაგავსაყრელზე, მმართველ კომპანიასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე - ნარჩენების წვის აკრძალვა 	<p>ახალციხის მუნიციპალიტეტი, კონტრაქტორი კომპანია</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა. - 	

6. გარემოსდაცვითი მონიტორინგი

მუნიციპალური განვითარების ფონდი პასუხისმგებელია განახორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების მონიტორინგი. საკონსულტაციო კომპანია, რომელიც დაქირავებულია, როგორც სამუშაოების ზედამხედველი, ასევე დაეხმარება მგფ-ს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს ქვე-პროექტის ფარგლებში განხორციელებული სამუშაოების გარემოსდაცვითი და სოციალური შესაბამისობა. ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მონიტორინგი განხორციელდება ქვემოთ მოცემული გეგმის შესაბამისად.

გარემოზე ზემოქმედების გეგმის განხორციელების თაობაზე ანგარიში წარმოდგენილი იქნება მგფ-ის ყოველკვარტალურ ანგარიშებში. მგფ ასევე უზრუნველყოფს კონტრაქტორისაგან ყველა ნებართვის, ლიცენზიებისა და შეთანხმების წერილების ასლების მიღებას და შენახვას, რომლებიც კონტრაქტორს მოეთხოვება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ინერტული მასალების მოპოვებისათვის, ასფალტის ქარხნის ოპერირებისათვის, სხვადასხვა სახის ნარჩენების განთავსებისათვის.

7. გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის დარღვევის გამოსწორება

მგფ, როგორც სამშენებლო სამუშაოების დამკვეთი, პასუხისმგებელი იქნება კონტრაქტორის მიერ ხელშეკრულების პირობების დაცვაზე, რაც ასევე მოიცავს გმგ შესრულებას.

კონტრაქტორი პასუხისმგებელია საქმიანობა განახორციელოს საქართველოს გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად. შეუსაბამობების გამოვლენის შემთხვევაში კონტრაქტორი პასუხისმგებელი იქნება დაფაროს გარემოსთვის მიყენებული ზიანის აღმოფხვრასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი.

8. განხორციელების ღირებულება

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმით შემოთავაზებული ინდივიდუალური შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ხარჯები მცირეა და შესაბამისად, რთულია მათი გამოცალკევება სამშენებლო ოპერაციების ხარჯებიდან. მიუხედავად ამისა, რეკომენდირებულია, რომ მასალათა და სამუშაოთა მოცულობების ჩამონათვალი, რომელიც სატენდერო დოკუმენტაციაში არის მოცემული შეიცავდეს ნარჩენებისა და დარჩენილი მასალის განკარგვის პუნქტს. გარემოსდაცვით პრინციპებთან შესატყვისობისათვის საჭირო სხვა ხარჯები სავარაუდოდ სხვადასხვა სამშენებლო საქმიანობის ფასებში უნდა იქნას ინტეგრირებული.

8. მონიტორინგი მართვის გეგმა

საკმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალებით უზრუნველყოფა	სამშენებლო მასალების შექმნა მხოლოდ ოფიციალურად დარეგისტრირებული მომწოდებლებისაგან	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	დოკუმენტების შემოწმება	მოწოდების კონტრაქტების გაფორმებისას	ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით	მგზ. მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება; სამშენებლო მანქანა-დანადგარების გადაადგილება	სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა სატვირთო ავტომობილების შემოსაზღვრა და დაცვა სპეციალური საფარით გათვალისწინება წინასწარ დადგენილი მარშრუტისა და სამუშაო საათების	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუფრთხილებელი შემოწმებები, როგორც სამუშაო, ისე არა სამუშაო საათებში	მიწისა და ჰაერის ემისიებისაგან დაბინძურების შემცირება; ხმაურით და ვიბრაციით ადგილობრივი საზოგადოებების შეწუხების შეზღუდვა	მგზ. მშენებლობის ზედამხედველი, საპატრულო პოლიცია

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
მიწის სამუშაოები	<p>ამოღებული გრუნტის დროებითი შენახვა წინასწარ განსაზღვრულ და შეთანხმებულ ტერიტორიებზე;</p> <p>ამოღებული გრუნტის უკუჩაყრა და/ან განთავსება ოფიციალურად გამოყოფილ ტერიტორიებზე;</p>	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება რქეოლოგების მიერ პერმანენტული შემოწმება	მიწის სამუშაოების პროცესში	სამშენებლო და და მისი მდებარე ტერიტორიის სამშენებლო ნაგვით დაბინძურების თავიდან აცილება	<p>მგვ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი</p> <p>საქართველოს ეროვნული მუზეუმი</p> <p>კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო</p>
ინერტული მასალების მოძიება	<p>მასალის შესყიდვა არსებული მომწოდებლებისგან, თუ შესაძლებელია;</p> <p>მოპოვების ლიცენზიის მიღება სამუშაოების კონტრაქტით და ლიცენზიის პირობების მკაცრად დაცვა;</p>	მოპოვების ადგილებში	დოკუმენტების შემოწმება. სამუშაოს შემოწმება.	მასალის მოპოვების დროს	<p>ფერდობების ეროზიის შეზღუდვა, ეკოსისტემებისა და ლანდშაფტების დეგრადაციის შეზღუდვა;</p> <p>მდინარის ნაპირების ეროზიის, შეწონილი ნაწილაკებით წყლის დაბინძურების და</p>	<p>მგვ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი</p>

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	<p>კარიერის ტერიტორიის დატერასება, კარიერის ექსპლუატირებული ადგილების ამოვსება და ლანდშაფტის ჰარმონიზაცია;</p> <p>მდინარის ხრეშის და ქვიშის ამოღება ნაკადის გარეთ, ხრეშის დამცავი ბარიერების მოწყობა მოპოვების ტერიტორიასა და მდინარეს შორის და არ იქნას დაშვებული მანქანების შესვლა წყალში</p>				წყლის ეკოსისტემის მოშლის შეზღუდვა.	
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში;	სამშენებლო ტერიტორია; ნავაგსაყრელი ტერიტორია	შემოწმება	პერიოდულად მშენებლობის პროცესში და პროექტინჟინერების შემთხვევაში	სამშენებლო და მის მეზობლად მდებარე ტერიტორიების მყარი ნარჩენებისგან დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ნარჩენების დროულად გადაყრა ოფიციალურად გამოყოფილ ადგილებში					
ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთათვის მისასვლელის შეზღუდვა	საგზაო მოძრაობის შეზღუდვის/შემოვლითი გზის აბრების განთავსება; სამშენებლო მასალების შენახვა და სამშენებლო ნარჩენების დროებითი განთავსება ისე, რომ თავიდან ავიცილოთ მისასვლელი გზების ჩახერგვა	სამშენებლო მოედანზე და მიდამოებში	შემოწმება.	მშენებლობის დროს	ავტოსაგზაო შემთხვევების პრევენცია; ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, მიყენებული დისკომფორტის შეზღუდვა;	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	მუშების ფორმებით და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით აღჭურვა; მუშების და პერსონალის ინფორმირება მექანიზმებთან/აღჭურვილობასთან მუშაობისას ინდივიდუალური	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუფრთხილებელი შემოწმება სამუშაოების მსვლელობისას	სამუშაო ადგილზე უბედური და გაუთვალისწინებელი შემთხვევების თავიდან აცილება მიზნით	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	უსაფრთხოების წესების და ინსტრუქციების შესახებ და ასევე აღნიშნული წესების/ინსტრუქციების მკაცრი დაცვის შესახებ					
ოპერირების ფაზა						
წვალმომარაგების და კანალიზაციის გამწმენდი ერთეული მომსახურება	წვალმომარაგების სისტემა არ ჟონავს და მოდის შეუფერხებლად. კანალიზაციის გამწმენდი მუშობს კარგად.	სარეაბილიტაციო საშუალებები	შემოწმება	ოპერირებისას	წვლის დანაკარგის პრევენცია გადაუმუშავებელი წყლით ზედაპირის და მიწის დაბინძურების პრევენცია	ახალ ციხის მუნიციპალიტეტი
მყარი ნარჩენების მართვა	ნაგვის ურნების განთავსება მუზეუმის მიმდებარე ტერიტორიაზე და ნარჩენების დროული და რეგულარული გატანა ტერიტორიიდან	რეაბილიტირებული ობიექტი	შემოწმება	ოპერირების დროს	ტერიტორიაზე ნარჩენების დაყრის თავიდან აცილება	ახალციხის მუნიციპალიტეტი
რეაბილიტაციის შემდეგ ტერიტორიის ობიექტის	არასანქცირებული მშენებლობა და მიწის არაფორმალური გამოყენება	დერეაბილიტირებული ობიექტი	შემოწმება	ოპერირების დროს	მიმდებარე ტერიტორიისა და ობიექტის ისტორიული და ესთეტიკური	ახალციხის მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
მოვლა-პატრონობა	მუხეუმის ტერიტორიის მიმდებარედ				ღირებულების დაკარგვის თავიდან აცილება	

ძველი კარიბჭე

ძველი ფარდული

20 ოქტომბერი, 2016 წელი

ახალციხის მუნიციპალიტეტი, საქართველო

საჯარო განხილვის ოქმი

რეგიონალური განვითარების მესამე პროექტი (RDP 3)

„საფარას მონასტერთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“

ქვე-პროექტის გარემოს დაცვითი მიმოხილვის საჯარო განხილვა.

2016 წლის 20 ოქტომბერს, ახალციხის მუნიციპალიტეტში, გამგეობის შენობაში გაიმართა ქვე-პროექტის „საფარას სამონასტრო კომპლექსთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა“ გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტის საჯარო განხილვა.

შეხვედრა მიზნად ისახავდა ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირებას ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების, ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი/დადებითი ზეგავლენისა და მათი თავიდან აცილების გზებისა და საშუალებების შესახებ.

შეხვედრას ესწრებოდნენ:

ადგილობრივი მოსახლეობა: ნათია ჟუჟუნაძე, იური სუდაძე, ნიაზი დიასამიძე, თორნიკე მელიქიძე, გელა სუდაძე, იაძე ემზარი, დიმიტრი სუდაძე, ეკა მამუკაშვილი, მაკა კაპანაძე,

ახალციხის გამგეობის წარმომადგენლები: რამინი მარტინენკო, თამარ ნადირაძე, დავით გელაშვილი, მაგდა გვირჯიშვილი, რეზო ანფლულაძე, ბესარიონ მიქელაძე, თეონა ელისიძე, ეთერ ლობჯანიძე, ციალა ჯინჭველაძე, ეკატერინე ხართიკაშვილი, სოფიო კაპანაძე, ნანული მათოშვილი, ეკატერინე გაბაშვილი, ელისო გასიტაშვილი, გიორგი დიასამიძე, გიორგი ბარძიმაძე, შოთა მერაბიშვილი, ლიკა კაჭკაჭიშვილი, ხატია კაკაჩიშვილი, ილია მალრაძე, ქეთევან თედორაძე, ანა ტაბატაძე, მაია სხირტლაძე, მარი ზაზაძე, ნონა თელიაშვილი, ემზარი მღებრიშვილი,

ახალციხის მუნიციპალიტეტის გამგებლის პირველი მოადგილე: გურამ მელიქიძე.

ახალციხის მუნიციპალიტეტის საკრებულო: დავით ლომიძე, ბესიკი გოგსაძე, თეიმურაზ ბარძიმაძე, შალვა შენგელია.

მუნიციპალური განვითარების ფონდის წარმომადგენლები:

ანა რუხაძე - გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების სპეციალისტი;

ნინიკო ისაკაძე - გარემოს დაცვის სამსახურის შტატგარეშე სპეციალისტი;

ნონა ჭიჭინაძე- სოციალური და გენდერული საკითხების სპეციალისტი.

შეხვედრა გახსნა ნინიკო ისაკაძემ, გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების სპეციალისტმა და დამსწრე საზოგადოებას წარუდგინა ინფორმაცია მუნიციპალური განვითარების ფონდის, შეხვედრის მიზნებისა და პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების შესახებ. მან შეხვედრისას განიხილა ქვე-პროექტისათვის მომზადებული გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტი. მოკლედ აუხსნა საზოგადოებას მსოფლიო ბანკის მიერ დაფინანსებული ქვე-პროექტების სოციალური და გარემოსდაცვითი სკრინინგის პროცედურები და სოციალური და გარემოსდაცვითი მოთხოვნები მოცემული პროექტებისათვის, მიმოიხილა ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოები, ამ სამუშაოების განხორციელებისას მოსალოდნელი სოციალური და გარემოსდაცვითი ზეგავლენა არსებულ გარემოზე და ის ძირითადი ღონისძიებები, რომელთა გატარებაც აუცილებელია სავარაუდო უარყოფითი ეფექტების თავიდან აცილების ან შერბილებისთვის. აღნიშნა, რომ პროექტებით გათვალისწინებული სამუშაოები საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად არ ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის აღებას და/ან რამე სახის შეთანხმებას გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან, ამიტომ ყველა პროცედურა ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად ხორციელდება მსოფლიო ბანკის შესაბამის უსაფრთხოების პოლიტიკისა და რეგიონული განვითარების პროექტისთვის მომზადებული სამოქმედო სახელმძღვანელოს შესაბამისად.

ნინიკომ ისაკაძემ ისაუბრა გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტის შინაარსსა და სტრუქტურაზე. მან აღნიშნა, რომ გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა არის მშენებელ კონტრაქტორთან გაფორმებული ხელშეკრულების განუყოფელი ნაწილი და კონტრაქტორს ევალება უზრუნველყოს დოკუმენტით განსაზღვრული, სამშენებლო სამუშაოებისას მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენის, შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება. ასევე, მიმოიხილა ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და შესაბამისი ანგარიშგების პროცედურები და ამ პროცედურების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი მხარეები.

ნინიკო ისაკაძემ შეხვედრის მონაწილეებს მიაწოდა ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ, ვისთანაც საზოგადოებას საშუალება აქვს დაუკავშირდეს და საკუთარი მოსაზრება დააფიქსიროს გარემოს დაცვითი და სოციალურ საკითხებთან დაკავშირებული რაიმე სახის უკმაყოფილების წარმოშობის შემთხვევაში.

პრეზენტაციის დასრულების შემდეგ საზოგადოებას საშუალება მიეცა გამოეთქვათ საკუთარი აზრი ან/და დაესვათ კითხვები წარდგენილ საკითხებთან დაკავშირებით, შეხვედრის მონაწილეების მიერ დასმული იქნა შემდეგი შეკითხვები:

შეკითხვები და შენიშვნები	პასუხები და კომენტარები
როდის გამოცხადდება ტენდერი და დაიწყება სამშენებლო სამუშაოები?	ტენდერი გამოცხადდება უახლოეს პერიოდში, მოხდება სამშენებლო კომპანიის მობილიზაცია და სამშენებლო სამუშაოების დაწყება.
იგეგმება თუ არა ურაველის ხეობიდან საფარას მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია?	ამ ეტაპზე, რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ფარგლებში არ არის დაგეგმილი აღნიშნული ტიპის სამუშაოების განხორციელება.

შეხვედრის დასასრულს ადგილობრივი მოსახლეობის წარმომადგენლებმა გამოხატეს დადებითი დამოკიდებულება ქვე-პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების მიმართ, ასევე აღნიშნეს, რომ მას შემდეგ რაც მოხდა საფარას მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია 3- ჯერ გაიზარდა ტურისტების რაოდენობა. აქვე, გამოთქვეს სურვილი, რომ მოხდეს რეგიონში არსებული ტურისტული და ისტორიული ღირშესანიშნაობებისთვის საინფორმაციო დაფების მომზადება, რათა ტურისტები ინფორმირებული იქნენ არსებული მარშრუტების შესახებ, რაც გაზრდის ტურისტების რაოდენობას და ხელს შეუწყობს ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური დონის გაუმჯობესებას.

შეხვედრის ფოტომასალა და შეხვედრაზე დამსწრეთა სარეგისტრაციო ფურცელის ასლი თანდართულია.

ოქმი მომზადებულია საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის გარემოს დაცვისა და განსახლების სამსახურის გარემოს დაცვის უსაფრთხოების სპეციალისტის ნინიკო ისაკაძის მიერ.

21 ოქტომბერი, 2016

ფოტოები:

დამსწრეთა სია:

ახალიების მუნიციპალიტეტი

საფარას სამინისტროს კომპლექსთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და სამცხე-ჯავახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონული და ტურიზმის განვითარების სტრატეგიების სტრატეგიული გარემოსდაცვითი, სოციალური და კულტურული მემკვიდრეობის შეფასება (SECHSA)

20 ოქტომბერი 2016 წელი

შებენარაზე დამსწრეთა რეგისტრაციის ფურცელი

	სახელი, გვარი	ორგანიზაცია/მოხელაძე	საკონტაქტო ინფორმაცია	ბეჭდობა
1.	ლაშვილი თეიმურაზი	საქონლის მფლობელი	595 09 14 00	
2.	ქვიციანი ვახტანგ	საქონლის მფლობელი	595 09 14 00	
3.	ბერიძე თეიმურაზი	საქონლის მფლობელი	595 09 14 15	
4.	მამუკაძე მამუკა	საქონლის მფლობელი	591 44 97 55	
5.	ბერიძე თეიმურაზი	საქონლის მფლობელი	591 44 97 52	
6.	ბერიძე თეიმურაზი	საქონლის მფლობელი	591 44 97 50	
7.	ბერიძე თეიმურაზი	საქონლის მფლობელი	598 09 55 50	

8.	განგებ ფინანსები	World Vision	593000056	სერაფი
9.	დიაგნოსტიკა	World Vision	595338555	სერაფი
10.	მედიკალინა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	577600711	სერაფი
11.	მედიკალინა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	577600912	სერაფი
12.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	577600770	სერაფი
13.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	555-18 64 56	სერაფი
14.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	555-303324	სერაფი
15.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	591449264	სერაფი
16.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	59871 16 29	სერაფი
17.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	558-16 98 13	სერაფი
18.	საბავშვო სკოლა	საბავშვო სკოლა საბავშვო სკოლა	591448810	სერაფი

19.	berpindah 300000000	berpindah 300000000 pindah 300000000 pindah 300000000	591448765	
20.	berpindah 200000000	berpindah 200000000 berpindah 200000000 berpindah 200000000	591871119	
21.	berpindah 100000000	berpindah 100000000 berpindah 100000000 berpindah 100000000	595585718	
22.	berpindah 500000000	berpindah 500000000 berpindah 500000000 berpindah 500000000	591449753	
23.	berpindah 100000000	berpindah 100000000 berpindah 100000000 berpindah 100000000	591 535351	
24.	berpindah 200000000	berpindah 200000000 berpindah 200000000 berpindah 200000000	591 449249	berpindah
25.	berpindah 100000000	berpindah 100000000 berpindah 100000000 berpindah 100000000	591 44 97 94	
26.	berpindah 500000000	berpindah 500000000 berpindah 500000000 berpindah 500000000	59144 97 54	berpindah
27.	berpindah 100000000	berpindah 100000000 berpindah 100000000 berpindah 100000000	595091411	
28.	berpindah 200000000	berpindah 200000000 berpindah 200000000 berpindah 200000000	591099712	
29.	berpindah 100000000	berpindah 100000000 berpindah 100000000 berpindah 100000000	591-44-88-26	

41.	համա արժանատիություն	Երկրորդ Բյուջայից բաժնետիրական հիմունքներ	591499767	Գ. Կարսյան
42.	ՄԵՍԻՆ ԵՎ ՏԻՆԻՆԻՆԻ	ՀՀ Բյուջայի Կառավարման և Գլխավոր Կաբինետի Լիքվիդացիոն Կենտրոն	591 44 88 25	Է. Բ.
43.	Հանրային Երկրագործական	Երկրագործական Բյուջայի հիմունքներ	557 21 43 59	Է. Բ.
44.	ՀՀ Կառավարման և Գլխավոր Կաբինետի	Կառավարման և Գլխավոր Կաբինետի Կենտրոն	591449997	Է. Բ.
45.				
46.				
47.				
48.				
49.				
50.				
51.				

დანართი 3. შპს „რესტავრატორები და კომპანია“ მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტები

კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების წარმოების ნებართვა

**კულტურული მემკვიდრეობის
ძეგლზე სამუშაოების
სანებართვო მოწმობა**

№ 5/09/12/443

1. ნებართვის მფლობელი
შპს „რესტავრატორები და კომპანია“, საიდენტიფიკაციო (რეგისტრაციის) ნომერი №205047199, მისამართი – ქ. თბილისი, წყნუბიძის III მ-ნი, I კვარტ. კორპ. 11, ბ. 39.
2. სამართლებრივი საფუძველი
საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის აღმასრულებელი დირექტორის გალაქტიონ ბუაძის 2017 წლის 13 აპრილის №846-გ (შემ: №796 13.04.2017) წერილი და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2017 წლის 24 აპრილის № 4/106 ბრძანება.
3. სანებართვო ობიექტი
კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლი – ახალციხის მუნიციპალიტეტი, საფარას სამონასტრო კომპლექსი.
4. შესასრულებელი სამუშაო
ახალციხის მუნიციპალიტეტში, საფარას სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიაზე არსებული კარიბჭისა და ძველი ზოსლის რეაბილიტაცია.
5. სამუშაოთა შუალედური ანგარიშის წარდგენის ვადა
2017 წლის 20 სექტემბერი.
6. ნებართვის მოქმედება
2017 წლის 24 აპრილიდან 2018 წლის 20 მარტამდე, საბოლოო ანგარიშის წარმოდგენის ვალდებულებით.
7. ნებართვა გაცემულია
საქართველოს კანონის „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საფუძველზე.
8. სანებართვო მოწმობის გაცემის თარიღი:

24.04.2017

ნიკოლოზ ანთიპე
გენერალური დირექტორი

შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“ და შპს „რესტავრატორებსა და კომპანიას“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულება სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე

ქ თბილისი 03.07.2017

შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“, მისი დირექტორის კაიხაი შვიშვილის სახით (შემდგომში წოდებული როგორც „შპს რესტავრატორები“) ერთი მხრით და შპს „რესტავრატორებსა და კომპანია“ წარმომადგენელი მისი დირექტორის თამაზ ბაგაშვილის სახით (შემდგომში წოდებული როგორც „შპს კომპანია“) მეორის მხრით, საქართველოს საქონელი კომისიისგანდობილი და საქონლის წესდების მე-8 მუხლის მე-8 პუნქტის შესაბამისად, ერთმანეთს შეთანხმებულა და შემდეგ ხელშეკრულების შესახებ

მუხლი 1. ხელშეკრულების საგანი

1.1. შემსრულებელი ინჟინერიის 2017 წლის 08 თებერვლის N80 პრბსების საფუძველზე, ამოწმების დასრულება 60 (მასობი) ტონა ურთიდალი დასწრე ურთიდალი პირების მიერ წარმოქმნილი არასიხიდალი ასამშენებლო და სტრუქტურული შედეგი მიღებული ნარჩენის განთავსების მომსახურების (კონსოცენტი, ფრევიკი კონსოცენტი) შესახებ ნარჩენების განმარტავი-დამუშავების შემსრულებლის ბადასმე როგორც ქ ასდების არასიხიდალი ნარჩენების სიკვანძეზე (შემდგომში - მომსახურება)

მუხლი 2. ხელშეკრულების პირობები

2.1. შემსრულებელი ვალდებულია დაზოვდეს და სარბისიხიდალი მომსახურების დასკვის და ურთიდალი ხელშეკრულების 1.1 პუნქტში აღნიშნული მომსახურების გაცემა 2017 წლის 31 თებერვლის სადგოთ.

მუხლი 3. მართვა უფლება-მოვალეობები

3.1. შემსრულებლის უფლება-მოვალეობები

3.1.1. დაზოვდეს და სარბისიხიდალი კონსოცენტი 11 მუხლში აღნიშნული მომსახურება

3.1.2. მომსახურების გაცემის დასკვის სარბისიხიდალი სტრუქტურით და ცემსკორო რედაქტორით განსაჯრული პირობები

3.1.3. ხელშეკრულებით განსაჯრულ ვადაში დასკვისიხიდალი მომსახურების მომსახურების დაზოვდების დაზოვდა კაიხაი

3.1.4. დასკვისიხიდალი მომსახურების წინასწარ ხელშეკრულების პირობების დასკვა

3.2. დასკვის უფლება-მოვალეობები

3.2.1. ხელშეკრულების მომსახურების ურთიდალი მომსახურების შემსრულებლისგან წინასწარ ხელშეკრულების პირობების დასკვა

3.2.2. ხელშეკრულებით განსაჯრულ ვადაში და პირობების დაზოვდების შემსრულებლის მომსახურების დაზოვდა

3.2.3. შემსრულებლის კაიხაი არასიხიდალი ნარჩენების სიკვანძეზე სარჩენის შემსრულებლის კონსოცენტი სარბისიხიდალი და ურთიდალი მომსახურების დასკვა

მუხლი 4. ანგარიშსწორების და ხელშეკრულების დაზოვდა

4.1. 1 (ერთი) ტონა ურთიდალი დასწრე ურთიდალი პირების მიერ წარმოქმნილი არასიხიდალი ასამშენებლო და სტრუქტურული შედეგი მიღებული ნარჩენის განთავსების მომსახურების დაზოვდა შედეგს 10 (ათი) ტონა დასკვა სადგოთ დასკვისიხიდალი შემსრულებლის მიერ განსაჯრული მომსახურების შესაბამისი ასამშენებლო ურთიდალი არასიხიდალი ნარჩენების სიკვანძეზე, თუ დასკვისიხიდალი ფრევიკი შედეგი ნარჩენის სარბისიხიდალი მომსახურების შესაბამისად

4.2. დასკვისიხიდალი ვალდებულია სარბისიხიდალი შემსრულებლის სასტრუქტურული შედეგის ანგარიშსწორების რედაქტორით 10 (ათი) კაიხაი დასკვა

4.3. შემსრულებლის მიერ წინასწარ ხელშეკრულებით სარბისიხიდალი ვალდებულია შემსრულებლის შედეგი სარბისიხიდალი კონსოცენტი დასკვისიხიდალი დასკვისიხიდალი შემსრულებლის მიერ სარბისიხიდალი ვალდებულების დაზოვდა შემსრულებლის

შემსრულებელი _____ დასკვისიხიდალი _____

შემსრულებლის სარბისიხიდალი ვალდებულია - რედაქტორული პირობების დასკვისიხიდალი შემსრულებლის მომსახურების შესაბამისად

მუხლი 5. ხელშეკრულების მომსახურების ვადა და მისი შეწყვეტი წესი

5.1. წინასწარ ხელშეკრულება ხელში მართვის მართვის მიერ მისი ხელშეკრულების მომსახურების და მომსახურების მართვის მიერ სარბისიხიდალი ვალდებულების დასკვა და დაზოვდა შემსრულებლის - 2017 წლის 31 თებერვლის სადგოთ

5.2. ხელშეკრულების კაიხაი შეწყვეტი მართვის ორ ასამშენებლო ხელშეკრულების შემსრულებელ შესარბისიხიდალი ვალდებულების შესრულების მოვალეობისგან

მუხლი 6. სადგო სარბისიხიდალი მოვალეობები

6.1. დასკვისიხიდალი და შემსრულებლის მართვის წინასწარ ხელშეკრულების მომსახურების წინასწარ ხელში სარბისიხიდალი მომსახურების შესახებ სარბისიხიდალი ვალდებულების მოვალეობის შესრულება

მუხლი 7. დასკვისიხიდალი ვალდებულებები

7.1. წინასწარ ხელშეკრულების ვალდებულება და დასკვისიხიდალი წინასწარ ხელში სარბისიხიდალი ხელშეკრულების ვალდებულების შესახებ შედეგი სარბისიხიდალი მოვალეობის შესრულება

7.2. ხელშეკრულების მართვის მომსახურების მომსახურების ორ შემსრულებელი ინჟინერიის 2017 წლის 08 თებერვლის N80 პრბსების დასკვისიხიდალი რედაქტორით შესახებ ნარჩენების სიკვანძე და სარბისიხიდალი შედეგი მისი ვალდებულება ხელშეკრულება დასკვისიხიდალი შესაბამისად

7.3. წინასწარ ხელშეკრულება შედეგით 2 (ორი) თამსარი ურთიდალი დასკვისიხიდალი დასკვისიხიდალი ვალდებულება დასკვისიხიდალი ვალდებულების დასკვისიხიდალი შესრულებლის

მუხლი 8. მართვა რედაქტორული და სარბისიხიდალი

შემსრულებელი

შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“, ურთიდალი მისი კაიხაიხიდალი ვალდებულების N12, ვალდებულება მისი ქ თბილისი, ორ ბადასკვისიხიდალი ქ N10 მუ4 სარბისიხიდალი სარბისიხიდალი კაიხაი 40482470, სარბისიხიდალი რედაქტორული N12, ორ ბადასკვისიხიდალი მართვის კაიხაი TBCBCL22, ანგარიშის ნომერი GES1071619608010005.

სარბისიხიდალი _____ კაიხაიხიდალი შვიშვილი

დასკვისიხიდალი _____

შპს „რესტავრატორებსა და კომპანია“ - საქართველო, სარბისიხიდალი, თბილისი, ვადა სარბისიხიდალი მართვის, შედეგითი 11 მუ4, 1 კაიხაი კაიხაი 539, სარბისიხიდალი კაიხაი 205047199.

სარბისიხიდალი _____ თამსარიხიდალი

